

Banovinski proračun za L. 1941

Naslov članka dokazuje, da je vpeljana pri banovinskem proračunu novost. Doslej se je namreč proračunsko leto raztezalo od 1. aprila do 31. marca naslednjega leta. To je veljalo za državni proračun prav tako, kakor za banovinske proračune. Z novim zakonom o državnem računovodstvu pa se je vpeljala sprememba v tem smislu, da se bo od slej proračunsko leto krilo s koledarskim letom, da bo torej segalo od 1. januarja do 31. decembra istega leta. Tako bo letošnji novi državni proračun obsegal dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941, torej samo dobo 9 mesecev. Tako tudi letošnji proračun dravske banovine.

Novi proračun

Proračun naše banovine za l. 1941 (za dobo 9 mesecev) predvideva 125.070.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov.

Izdatki (potrebščine) so naslednji: občni oddelek in glavna pisarna 6.580.890, upravni oddelek 1.211.700, kmetijski oddelek 8 milijonov 594.380, prosvetni oddelek 21.966.310, tehnični oddelek 40.650.940, oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje 10.339.120, finančni oddelek 13.348.860, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.767.810, prispevek banovinskim zavodom 13.610.650, proračunski rezervni kredit pa 5 milijonov dinarjev.

Dohodki so proračunani v naslednji višini: doklade na drž. neposredne davke 59.596.250 din, delež na skupnem davku na poslovni promet 4.185.000 din, trošarine na 34.065.000 din, davki in takse na 18.487.500 din, odkupnina za osebno delo 112.500 din, razni dohodki 4.549.410 din in terjatve iz prejšnjih let 3.975.000 din.

Stari in novi proračun

Novi banovinski proračun je večji kot je bil njegov prednik, ki je še sedaj v veljavi do konca marca. Dočim znaša novi proračun za dobo 9 mesecev od 1. aprila do 31. decembra 1941 125 milijonov dinarjev, je prejšnji za dobo 12 mesecev (1. aprila 1940 do 31. marca 1941) znašal 139.631.270 din. Proračuni naše banovine so vedno stvarni, kar dokazujejo zaključni računi. To velja tudi za proračun za l. 1940/41, ki je bil do konca januarja 1941 — torej za dobo 10 mesecev — uresničen v dohodkih z 97,7%. To je dokaz, da je bil ta proračun pravilno sestavljen ter da je gospodarstvo naše banovine dobro. Doklade na državne neposredne davke so do konca januarja dale odgovarjajoči znesek, nekatere banovinske davščine so dale celo več. Tako tudi za trdno upamo, da bodo povišani izdatki novega proračuna povse kriti s predvidenimi dohodki.

Zakaj in kje povišanje izdatkov?

Povečanje izdatkov se pozna pri vseh oddelkih, zlasti pa pri prosvetnem in tehničnem oddelku. To povečanje je pripisovati povečanju osebnih izdatkov zaradi lanskega zvišanja prejemkov državnih in banovinskih uslužbencev, kakor tudi zvišanju materialnih (tvarnih) izdatkov. Slednji izdatki so narasli zaradi višjih nabavnih cen za hrano in material, ki ga potrebujejo posamezni zavodi, podjetja in ustanove in tudi oddelki sami. Cene so v primeri z lanskim letom znatno narasle in še vedno rastejo. Znatnejša sredstva so se morala v novem proračunu zagotoviti zlasti za ceste, kjer se material potrebuje in troši predvsem v mesecih do konca leta, manj pozimi, ko zapade sneg; zato opažamo veliko povečanje izdatkov tehničnega oddelka, ki mora največji del svojih nalog izvršiti že v 3 mesecih do sedaj običajnega proračunskega leta. V tem oddelku je predvidena izredna doklada za cestarje v znesku 945.000 din. Povečani so tudi izdatki za narodno prosveto in podpore za vse prireditve v naši banovini in udeležbe izven naše banovine. V kmetij-

skem oddelku so predvideni višji izdatki za kmetijsko gospodinjstvo izobrazbo. V tem oddelku je nova postavka 300.000 din kot prispevek k ureditvi posestva »Lepi dol« pri Mariboru, kjer bo nastanjen poseben zavod za gojitev pečkatnega sadja.

Dohodki. Dajatve in davščine nespremenjene

Stopnje banovinskih dajatev in davščin bodo ostale v glavnem neizpremenjene. Izvršene bodo le majhne izpremembe, ki so v zvezi z zadnjo taksno in trošarinsko preosnovo, da se prilagodijo stopnje banovinskih trošarin in taks novo nastalim razmeram. Doklada bo ostala neizpremenjena: 50% občna, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada.

Osnovnim šolam — kmetijsko-nadaljevalno šolo!

(Piše kmet iz Stoperc)

Največja potreba, ki vpije na oblastva, je, da se čimprej uvede na vseh podeželskih osnovnih šolah dvoletna kmetijsko nadaljevalna šola. Kakšno drevesce si vzgojiš, takšen sad dobiš. Tako je tudi izobrazbo našega kmetijskega ljudstva, kateremu manjka podlage za umno gospodarjenje. Marsikaj bi se dalo izboljšati s majhnimi stroški, še dosti več koristiti s praktičnimi nasveti.

Kmetijsko ljudstvo ni bilo nikdar tako dozvetno za vsako dobro stvar kot je danes. Z neko mrzlično vneto išče snov, ki bi mu služila za čim boljše uspehe. Čas je torej prišel, da oblastva temu najvažnejšemu delu vzgoje posvete še več pozornosti.

Zares imamo kmetijske vinarske, sadjarske šole in tečaje, toda še vse premalo. Te izobrazijo le nekaj procentov naših sinov. Kje so vsi drugi, ki so tudi potrebni kmetijske izobrazbe. Kako nepoučeni marsikje škodujejo sami sebi, kažejo tile primeri:

Precej je že zgrajenih umetnih gnojišč in gnojničnih jam. Opažati je veliko takih, ki še gnojnične jame od tistega časa, ko jo je zgradil, do danes niti enkrat ni izpraznil. Jama je polna, gnojnica teče čez, dočim travniki in njive kar hrepene po njej.

Nekateri so, ko se je pričelo šmarnico zatirati, isto precepili ali so na prošnjo dobili za vsaka dva trsa izkrčene šmarnice po eno cepljenko. Pokazalo se je, da s precepljanjem šmarnice ni pravega uspeha. Ravno tako so tudi kmetje, ki so kar med stari trs dosadili cepljenke, zgrešili. Tudi ti nimajo uspeha kot ga je bilo želeti, ker niso postopali pravilno.

Na delo za boljšo bodočnost!

Različni strokovnjaki in merodajni faktorji se trudijo, kako pomagati kmetu. Zastavili so vse svoje sile. Priznati moramo, da ti žanjejo že lepe uspehe. Čas hiti nevzdržno naprej. Ljudstvo vsemu ne sledi, zaostaja, naša gospodarstva propadajo...

Vzroki, ki so nas privedli do tega, so kaj različni. Eden je skoraj povsod enak in ta je, da ljudstvo še vse premalo živi z zemljo in ne ceni njenih vrednot. Posledica tega je prekomerno izkoriščanje gozdov, negnojenje travnikov, njiv itd. Navajeni smo samo pospravljati pridelke, ne dajemo, odnosno ne vračamo pa zemlji snovi, iz katerih bi lahko črpala zopet obilnih pridelkov.

Kmečka največja škoda so: prekomerno izkoriščani gozdovi, zanemarjeni pašniki, travniki, vinogradi, star opešan trs, neizčiščeno sadno drevje itd. Ne smemo se čuditi tarnanju ljudstva o slabih časih. Še slabše bo, ako se v tem pogledu razmere ne zboljšajo. Prvo in glavno je: omejiti sečnjo gozdov. V par

letih, kdor bo imel še gozd, bo predstavljal celo premoženje — bogastvo.

Ali ni marsikdo opazil, kako so nekateri nepravilno sadili sadno drevje, ki se je dobilo po nižini cen. Kmet je šel kar z motiko in z drevesci na rami na travnik. Skopal je jamo ter vtaknil sadno drevesce v isto in zagrnil. Posledice se že vidijo. Tako drevo ne bo nikdar prav razvito. Životari nekaj časa, dokler ne podleže kot slabič raznim škodljivcem in boleznim.

Težki tisočaki gredo letno v izgubo kljub danim pogojem radi premalega pridelka vina. Še danes skoraj polovica ne zna trsa pravilno obrezati.

Koliko se greši v tem, ker se orje preplivno. Velike važnosti je tudi čiščenje sadnega drevja itd.

Morda se bodo zdale te opazke kateremu smešne. Toda roko na srce, pa se vprašaj, koliko si že storil dobrega svojemu bližnjemu s pametnim nasvetom... Ne tisti, ki vse brezsmiselno kritizirajo, ampak oni, ki delajo, ti so nosilci socialnega gibanja.

Ko bi imelo ljudstvo dobro podlago o umnem gospodarstvu, bi se takih nepopravljivih napak ne delalo. Skrajni čas je, da oblastva priskočijo kmetiskemu ljudstvu na pomoč. Ne toliko od zgoraj, ampak več od spodaj pri korenju praktično in teoretično. Vcepiti je že otroku prej, kakor iz šole izstopi, glavne pojme in uspehi se bodo v teku par let pokazali. Vrednost gospodarstev bi se znatno dvignila, kar bi pripomoglo do občega blagostanja.

Prosimo oblast, da v tem pogledu stori potrebne korake, ker za to svrhu izdan denar in trud bo najkoristnejše naložen.

Ali smo že kdaj pomislili, kako so se naši predniki borili za obstanek? Z delom so zmagali in neovrgljivo dejstvo je, da se zopet z delom začne, ako se hočemo izogniti gospodarskemu polomu, ki nam preti. Ne samo okoristiti se, ampak tudi žrtvovati.

Mi imamo isto zemljo v rokah. Treba je zopet začeti krčiti zapuščene pašnike, prerigolati ali globoko preorati njive, na novo zasaditi prekomerno izkoriščene ali na golo posekane gozdove, mladim nasadom dati s primernim čiščenjem dovolj svetlobe.

Ne pozabimo izmenjati semen. Oblasti nam grede toliko na roko, da same skrbijo za najboljše vrste semen in še po zelo ugodnih cenah.

Poslužujmo se pripomočkov, ki nam jih oblasti nudijo. Zavedajmo se, da živimo v časih, ko nam je dolžnost storiti še vse več. Naj ne ostane niti kotic nezasaženega ali neobdelanega. To naj nam bo cilj za bodočnost.